T085 TKL 3 (37) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 65-Khen Ngợi

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

GIAÛI THÍCH PHAÅM SAÙU MÖÔI LAÊM: KHEN NGÔÏI

KINH: Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi Tu-boà-ñeà: Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø tu phaùp chaân thaät hay laø tu phaùp khoâng chaân thaät? Tu-boà-ñeà ñaùp: Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø tu phaùp khoâng chaân thaät. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng chaân thaät, cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng khoâng chaân thaät. Boà- taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, phaùp khoâng chaân thaät coøn khoâng theå coù ñöôïc huoáng gì phaùp chaân thaät, cho ñeán tu trí Nhaát thieát chuûng, phaùp khoâng chaân thaät coøn khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì phaùp chaân thaät. Baáy giôø caùc Thieân töû coõi Duïc, coõi Saéc nghó raèng: Coù caùc keû Thieän nam, ngöôøi thieän nöõ phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc nhö yù nghóa ñöôïc noùi trong Baùt-nhaõ Ba- la-maät thaäm thaâm, tu phaùp bình ñaúng khoâng thuû chöùng thöïc teá khoâng rôi vaøo haøng Thanh vaên, Bích-chi Phaät ñòa, haõy neân kính leã. Tu-boà-ñeà noùi vôùi caùc Thieân töû: Caùc Boà-taùt ñoái vôùi caùc phaùp bình ñaúng, khoâng thuû chöùng Thanh vaên, Bích-chi Phaät ñòa, khoâng laø khoù; caùc Boà-taùt ñaïi trang nghieâm vôùi theä nguyeän raèng: Ta seõ ñoä voâ löông, voâ bieân, voâ soá chuùng sinh, bieát chuùng sinh roát raùo khoâng theå coù ñöôïc maø vaãn ñoä chuùng sinh, aáy môùi laø khoù. Naøy caùc Thieân töû! Caùc Boà-taùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc nguyeän raèng: Ta seõ ñoä heát thaûy chuùng sinh, chuùng sinh thaät khoâng theå coù ñöôïc maø ngöôøi aáy muoán ñoä khaùc naøo muoán ñoä hö khoâng. Vì sao? Vì hö khoâng lìa töôùng neân bieát chuùng sinh cuõng lìa töôùng; vì hö khoâng “khoâng”, neân bieát chuùng sinh cuõng khoâng; vì hö khoâng khoâng kieân coá neân bieát chuùng sinh cuõng khoâng kieân coá; vì hö khoâng hö doái neân bieát chuùng sanh cuõng hö doái. Do nhaân duyeân aáy neân bieát vieäc Boà-taùt laøm laø khoù. Vì lôïi ích cho chuùng sinh khoâng thaät coù gì maø ñaïi trang nghieâm, ngöôøi aáy cam keát theä nguyeän vì chuùng sinh laø muoán ñaáu traùnh vôùi hö khoâng. Boà-taùt cam keát theä nguyeän roài cuõng khoâng coù ñöôïc chuùng sinh, maø vaãn vì chuùng sinh cam keát theä nguyeän. Vì sao? Vì chuùng sinh lìa töôùng, neân bieát ñaïi theä nguyeän cuõng lìa töôùng; vì chuùng sinh hö doái neân bieát ñaïi theä nguyeän cuõng hö doái. Neáu Boà-taùt nghe phaùp aáy, taâm khoâng kinh, khoâng nghi, neân bieát Boà-taùt aáy tu Baùt-nhaõ Ba-la- maät. Vì sao? Vì saéc lìa töôùng töùc chuùng sinh lìa töôùng; thoï, töôûng, haønh, thöùc lìa töôùng töùc chuùng sinh lìa töôùng. Saéc lìa töôùng töùc laø saùu Ba-la- maät lìa töôùng; thoï, töôûng, haønh, thöùc lìa töôùng töùc laø saùu Ba-la-maät lìa töôûng. Cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng lìa töôùng töùc laø saùu Ba-la-maät lìa töôùng. Neáu Boà-taùt nghe heát thaûy phaùp lìa töôùng, taâm khoâng kinh, khoâng ñaém, khoâng sôï, khoâng haõi, neân bieát Boà-taùt aáy tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Nhaân duyeân gì Boà-taùt ñoái vôùi Baùt-nhaõ Ba-la- maät thaäm thaâm taâm khoâng ñaém. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng, khoâng coù gì cuûa chính noù, neân khoâng ñaém; vì

Baùt-nhaõ Ba-la-maät lìa töôùng neân khoâng ñaém, vì Baùt-nhaõ Ba-la- maät tòch dieät neân khoâng ñaém. Do nhaân duyeân aáy neân Boà-taùt ñoái vôùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaäm thaâm taâm khoâng ñaém. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy khoâng thaáy coù ñaém, khoâng thaáy coù vieäc ñaém, khoâng thaáy coù choã ñaém, vì heát thaûy phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Baïch Theá Toân! Neáu Boà-taùt nghe phaùp aáy taâm khoâng kinh, khoâng ñaém, khoâng sôï, khoâng haõi, neân bieát Boà- taùt aáy tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Vì ngöôøi ñaém, vieäc ñaém, choã ñaém ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba- la-maät nhö vaäy chö Thieân vaø trôøi Ñeá-thích vua trôøi Phaïm- thieân vaø Chuùa teå theá giôùi ñeàu kính leã. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Khoâng nhöõng trôøi Ñeá-thích, Phaïm thieân, Chuùa teå theá giôùi, kính leã vò Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, maø vöôït quaù coõi ñoù, trôøi Quang aâm, trôøi Bieán Tònh, trôøi Quaûng Quaû, trôøi Tònh Cö cuõng ñeàu kính leã Boà-taùt aáy. Naøy Tu-boà-ñeà! Voâ

löôïng chö Phaät trong möôøi phöông hieän taïi cuõng nghó ñeán vò Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la- maät aáy, neân bieát vò Boà-taùt aáy nhö Phaät. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu chuùng sinh trong haèng haø sa theá giôùi ñeàu laø ma, moãi moãi ma aáy laïi hoùa laøm ma, ma nhieàu nhö caùt soâng Haèng aáy cuõng khoâng coù theå gaây chöôùng naïn vò Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. LUAÄN: Baáy giôø Xaù-lôïi-phaát nghe phaùp khoâng coù töôùng phaân bieät treân, taâm raát vui möøng, hoûi Tu-boà-ñeà: Neáu Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät laø haønh phaùp chaân thaät hay haønh phaùp khoâng chaân thaät? Chaân thaät laø thaåm ñònh khoâng bieán khaùc töùc coù theå chaáp thuû, coù theå ñaém tröôùc; neáu khoâng chaân thaät töùc laø hö doái, voïng ngöõ. Tu-boà-ñeà thöôøng öa haønh phaùp “khoâng” saâu xa, taâm khoâng coù chöôùng ngaïi neân ñaùp: Haønh Baùt-nhaõ töùc laø haønh khoâng chaân thaät. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng, khoâng coù ñònh töôùng, khoâng coù phaân bieät; cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng cuõng nhö vaäy. Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät nhö vaäy, töø tröôùc laïi ôû trong sanh töû, ñoái vôùi phaùp höõu vi hö doái, ñaõ hoïc taäp, ñaõ öa ñaém coøn khoâng theå coù ñöôïc huoáng gì veà sau quaùn nhaân duyeân hö doái phaùt sinh trí tueä, Baùt-nhaõ chaúng phaûi laø phaùp öa ñaém maø coù theå coù ñöôïc. Theá neân Boà-taùt quaùn heát thaûy theá gian laø khoâng chaân thaät, cuõng khoâng ñaém tröôùc Baùt- nhaõ Ba-la-maät aáy. Theo Theá ñeá neân noùi chaân thaät, theo Ñeä nhaát nghóa ñeá thì chaân thaät coøn khoâng theå coù ñöôïc huoáng gì khoâng chaân thaät. Baáy giôø chö Thieân coõi Duïc, coõi Saéc vui möøng noùi: Coù vò Boà-taùt kia phaùt taâm, ta ñeàu neân kính leã. Vì Boà-taùt hay laøm vieäc khoù laøm, hay tu theo nghóa thaäm thaâm ñeä nhaát maø khoâng thuû chöùng. Nghóa ñeä nhaát töùc laø phaùp bình ñaúng, chæ teân goïi khaùc nhau. Tu-boà-ñeà noùi vôùi caùc Thieân töû: Boà-taùt ñoái vôùi phaùp bình ñaúng khoâng thuû chöùng, khoâng laø khoù; Boà-taùt muoán ñoä voâ löôïng chuùng sinh maø chuùng sinh thaät roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, aáy môùi laø khoù. Vì sao? Vì muoán ñoä chuùng sinh khoâng khaùc gì muoán ñoä hö khoâng. Vì hö khoâng lìa töôùng, chuùng sinh cuõng lìa töôùng; vì hö khoâng hö doái, khoâng thaät, chuùng sinh cuõng khoâng, hö doái, khoâng thaät. Hoûi: Ñoái vôùi phaùp bình ñaúng maø

khoâng thuû chöùng, vaø chuùng sinh roát raùo khoâng maø ñoä chuùng sinh, caû hai vieäc ñeàu roát raùo khoâng, laøm sao noùi moät khoù, moät chaúng khoù? Ñaùp: Vì chuùng sinh chæ laø giaû danh, hö doái, aáy laø choã ñaém tröôùc; phaùp bình ñaúng laø voâ vi, neân khoâng phaûi choã ñaém tröôùc. Chuùng sinh thuoäc phaùp höõu vi giaû danh maø sinh, phaùp voâ vi laø Ñeä nhaát nghóa. Nôi choã ñieân ñaûo chaáp tröôùc maø khoâng chaáp tröôùc laø khoù, nôi choã khoâng chaáp tröôùc maø khoâng chaáp tröôùc khoâng phaûi laø khoù, vì theá neân noùi nhö vaäy, vì chuùng sinh "khoâng" neân theä nguyeän ñaïi trang nghieâm cuõng "khoâng", neáu theä nguyeän ñaïi trang nghieâm "khoâng", maø coù theå phaùt taâm laø khoù. Boà-taùt neáu nghe nghóa bình ñaúng Ñeä nhaát aáy, theo ñoù ñoä chuùng sinh vaø ñaïi trang nghieâm ñeàu roát raùo "khoâng" thì taâm khoâng kinh, khoâng ñaém. Thí nhö ngöïa ñaõ ñieàu phuïc, thaáy boùng khoâng kinh sôï. Vì sao? Vì bieát boùng aáy töï thaân mình hieän ra. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, bieát roát raùo khoâng, nhôn coù höõu vi hoøa hôïp neân coù phaùp hö voïng sinh. Boà-taùt nghe vieäc aáy, khoâng kinh, khoâng ñaém, aáy laø haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Phaùp saéc v.v. . . lìa töôùng neân chuùng sinh cuõng lìa töôùng, lìa töôùng goïi laø khoâng. Neáu chuùng sinh khoâng maø phaùp chaúng khoâng thì neân coù sôï haõi; neáu phaùp cuõng khoâng, thì khoâng coù choã sinh sôï haõi. Neáu Boà-taùt nghe heát thaûy phaùp lìa töôùng, taâm khoâng sôï thì ñoù cuõng goïi laø Boà-taùt haønh Baùt- nhaõ Ba-la-maät. Treân ñaây nghe noùi "vì chuùng sinh khoâng" neân khoâng sôï, nay nghe noùi vì "phaùp khoâng" neân khoâng sôï, neáu nghe hai khoâng aáy maø khoâng sôï, thì ñoù laø chaân thaät haønh Baùt-nhaõ. Phaät hoûi Tu-boà-ñeà: Vì sao taâm Boà-taùt khoâng ñaém hoûi raèng: Phaät laø baäc Nhaát thieát trí côù sao coøn hoûi ñeä töû taâm khoâng kinh, khoâng ñaém? Ñaùp: Vì chuùng hoäi coù nghi nhöng kính sôï khoâng daùm hoûi, do vaäy Phaät hoûi. Laïi nöõa, nghóa bình ñaúng Ñeä nhaát aáy raát saâu, khoù hieåu, choã raát saâu aáy leõ ñaùng bò

chìm ñaém maø khoâng chìm ñaém, neân Phaät thöû hoûi Tu-boà-ñeà. Laïi nöõa Phaät cho raèng vì Tu- boà-ñeà laø vò chuû thuyeát phaùp, pheùp cuûa ngöôøi nghe laø neân vaán naïn. Hoûi: Phaät laø baäc Nhaát thieát trí, côù gì khoâng töï laøm chuû thuyeát phaùp maø sai Tu-boà-ñeà thuyeát? Ñaùp: Trong chuùng coù ngöôøi cho raèng trí tueä Phaät voâ löôïng voâ bieân coøn trí löïc cuûa mình coù haïn, neáu taâm coù choã nghi ngôø, khoâng daùm thöa hoûi; vì haïng ngöôøi aáy neân Phaät sai Tu-boà-ñeà thuyeát. Hoûi: Neáu nhö vaäy sao khoâng sai vò ñaïi Boà-taùt thuyeát? Ñaùp: Ñaïi Boà-taùt trí tueä cuõng lôùn, khoâng theå nghó baøn, uy ñöùc troïng voïng neân ngöôøi nghe cuõng khoâng daùm naïn hoûi. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: A-la-haùn, Bích-chi Phaät vaø Phaät ñaõ vónh vieãn döùt saïch thöù voâ minh raøng buoäc trong ba coõi, neân coù theå nhö thaät thuyeát phaùp, coøn caùc Boà-taùt tuy chöùa nhoùm nhieàu coâng ñöùc maø laäu hoaëc chöa heát, neân coù theå ngöôøi ta khoâng tin. Vì vaäy Phaät khoâng sai khieán. Hoûi: Neáu nhö vaäy, côù sao khoâng sai Xaù-lôïi-phaát laø baäc trí tueä ñeä nhaát vaø caùc ñaïi ñeä töû khaùc? Ñaùp: Vieäc aáy tröôùc ñaõ ñaùp roài, nghóa laø Tu-boà-ñeà öa veà "khoâng" haïnh, kheùo noùi veà khoâng, vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät phaàn nhieàu noùi khoâng, neân sai Tu-boà-ñeà thuyeát. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Heát thaûy phaùp roát raùo khoâng, khoâng coù gì cuûa chính noù, vì

khoâng coù gì cuûa chính noù neân töï töôùng lìa. Vì lìa töôùng neân thöôøng tòch dieät, thöôøng tòch dieät neân khoâng coù öùc töôûng phaân bieät, neân Boà-taùt khoâng neân kinh, khoâng neân ñaém, ñaém laø ñaém choã, ñaém phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Neáu Boà-taùt nghe vieäc aáy khoâng kinh, khoâng ñaém thì ñoù laø haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà ñaùp roài, baïch Phaät raèng: Haønh ñöôïc nhö vaäy cuõng goïi laø haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Heát thaûy chö Thieân, Ñeá-thích vaø Chuùa teå theá giôùi ñeàu kính leã Boà-taùt; thaàn ñaát, thaàn hö khoâng, boán thieân vöông, trôøi Ñao-lôïi vôùi Ñeá-thích laøm chuû, ñeàu kính leã Boà-taùt. Vua Phaïm thieân laø chuùa teå trôøi Ñaïi phaïm trong Sô thieàn, chuùa teå theá giôùi laø chuû caùc coõi trôøi khaùc ôû coõi Duïc maø phaàn nhieàu chuùng sinh tin laø coù, ñeàu kính leã Boà-taùt. Vì sao? Vì Boà-taùt boû caùi vui rieâng mình, lo laøm lôïi ích chuùng sinh, coøn ba haïng trôøi treân chæ töï caàu vui cho mình. Phaät noùi vôùi Tu-boà-ñeà: Chaúng phaûi chæ ba haïng trôøi kính leã maø trôøi Quang aâm v.v... ñeàu nhaát taâm thanh tònh kính leã, caùc trôøi coõi Duïc vì taâm öa ñaém daâm duïc nhieàu, neân kính leã khoâng ñuû quyù; trôøi Sô thieàn coøn coù giaùc quaùn taùn loaïn, neân kính leã cuõng khoâng ñuû laø tuyeät ñieäu; caùc trôøi ôû coõi treân taâm thanh tònh vì cho Boà-taùt coù coâng ñöùc lôùn neân kính leã, aáy môùi laø khoù. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt neáu haønh Baùt-nhaõ nhö vaäy, thì ñöôïc voâ löôïng chö Phaät möôøi phöông nghó tôùi. Nhôn duyeân Phaät nghó tôùi nhö tröôùc ñaõ noùi. Nay Phaät noùi: Quaû baùo cuûa Boà-taùt aáy ñöôïc chö Phaät nghó tôùi, nghóa laø neân bieát Boà-taùt aáy nhö Phaät, vì chaéc chaén seõ ñaït ñeán Phaät ñaïo khoâng thoaùi chuyeån. Vì côù sao? Vì ma nhieàu nhö caùt soâng Haèng cuõng khoâng theå phaù hoaïi Boà-taùt aáy, nhö trong Kinh ñaõ noùi roäng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.